

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ОСНОВ ПРОЕКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ

Актуальність дослідження. Вища школа повинна підготувати фахівця здатним самостійно вирішувати проблеми і створювати нові творчі задуми. Цьому сприяє перенесення акценту з інформаційно-запам'ятовуючого навчання на вироблення здібностей до одержання нових знань, оволодінню методами творчої проектної діяльності. Це нешаблонне мислення виражається в готовності зіштовхнутися з новими проблемами і використовувати особисті здібності не обмежуючи уже випробуваними способами досягнення цілей, розробленими стандартними підходами і методичними схемами [4].

Мета статті перелічити основні методи навчання основ проектування інтер'єрів учителів технологій; описати стратегію роботи над дизайн-проектом як основним методом навчання студентів.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні спостерігаємо постійне прагнення вдосконалення педагогічної освіти, де основним завданням є підготовка нового покоління фахівців, які відзначаються не лише високою професійною компетентністю, а й сформованим методологічним мисленням, розвинутою загальною та професійною культурою, творчим підходом до самореалізації.

Для досягнення освітніх цілей у кожному конкретному випадку застосовуються різні методи і методичні прийоми співпраці викладача і студента.

У наукових джерелах методи навчання визначають по різному:

1) як сукупність прийомів навчальної роботи; 2) як шлях, по якому викладач веде студента до знань; 3) як форму руху змісту навчання; 4) як способи взаємопов'язаної діяльності викладача і студента, спрямовані на досягнення освітніх цілей. Як зазначає В. Бондар, методи не вибираються із деякого набору, а конструюються в кожному конкретному випадку і тому можуть мати безліч модифікацій [2, с. 91-95].

Класифікацій методів навчання відомо багато, однак, жодна з них не вільна від недоліків через складності, багатомірності і динамічності навчального процесу.

В умовах особистісної орієнтації освіти говорять про методи і прийоми психолого-педагогічної підтримки, активні і продуктивні методи навчання. Це аж ніяк не заперечує традиційних, загальноприйнятих методів навчання, просто вони розглядаються з позицій активного прояву особистісної функції кожного студента. Дослідник О. Пискун виділяє такі функції дидактичних методів, як: афективна, когнітивна, аксіологічна, праксеологічна [4].

Виходячи із досліджень педагогів [1;2;3], у навчанні основ проектуванню інтер'єрів застосовують такі методи:

1. Пояснювально-ілюстративний – викладач повідомляє готову інформацію різними засобами, а студенти сприймають її, усвідомлюють і фіксують в пам'яті (розповідь, лекція, пояснення, демонстрація, робота з підручником та аналогами).

2. Репродуктивний – відтворення і повторення студентами за зразком, при цьому у студентів формуються уміння і навички користування знаннями.

3. Проблемний виклад – викладач ставить певну пізнавальну проблему, сам її вирішує і показує шлях рішення, розкриваючи при цьому хід думок.

4. Частково-пошуковий – викладач розчленовує навчальне проблемне завдання на підпроблеми, а студенти здійснюють окремі кроки пошуку її рішення (евристична бесіда).

5. Дослідницький – пред'являється пізнавальне завдання, яке студенти вирішують самостійно.

Кожен із цих методів застосовується відповідно до необхідного результату. Згідно навчальних програм підготовки майбутніх учителів технологій, оптимальним рішенням є використання частково-пошукового та дослідницьких методів. Вирішення поставлених навчальних завдань цими методами дозволить заохотити студентів до саморозвитку і самовдосконалення. При цьому викладач виступає в ролі наставника, старшого колеги.

Переважаючим методом у дизайнерській підготовці є метод проектів, який поєднує дослідницьку і продуктивну діяльність з процесом набуття знань та вмінь, ґрунтується на особистих інтересах і усвідомленні професійної значущості завдання.

Проект може виконуватись індивідуально, колективно (усією академічною групою) або у групах по 2-5 студентів. Тема проекту обирається за ініціативою студентів. Вона може бути спільною для всіх, однак, мати різні шляхи і варіанти розв'язку. Метод проектів якнайкраще забезпечує реалізацію міжпредметних зв'язків та інтеграцію знань і вмінь з різних навчальних дисциплін та галузей людської діяльності [4].

Вивчення основ проектування інтер'єрів вимагає у собі поєднання навчання основам архітектури, дизайну і декору інтер'єру, в результаті чого створення дизайн-проекту внутрішнього середовища.

Дослідження вивели стратегію розробки дизайн-проектів, послідовне виконання кроків якої дозволить істотно полегшити роботу студентів при виконанні навчального завдання. Можна виділити шість чітких етапів, в процесі яких ставляться проблеми, виробляються ідеї і, в кінцевому рахунку,

створюються рішення, найкраще з яких втілюється в життя:

1. Перший етап: вивчення (усвідомити завдання, зібрати інформацію про проект, написати список завдань, з'ясувати всі деталі, що стосуються майбутнього проекту).

2. Другий етап: дослідження (необхідно зібрати всю доступну інформацію, яка посприє кращому розумінню проекту; вивчити і проаналізувати схожі проекти; зібрати приклади успішних і невдалих спроб; обговорити проект з викладачем).

3. Третій етап: концепція (зародження ідеї проекту і його загальне бачення; можна починати продумувати функціональність проекту і планувати подальшу роботу; генерація якомога більше ідей).

4. Четвертий етап: прототип (графічна візуалізація ідеї – створення начерків інтер'єру на папері або комп'ютері).

5. П'ятий етап: контроль (слід ще раз переконатися, чи виконує проект завдання, поставлені перед ним; провести обговорення у формі діалогу; визначити недоліки і шляхи їх виправлення).

6. Шостий етап: оцінка (оцінювання успішності проекту і відповідність його поставленим завданням).

Методи контролю й оцінки в навчанні основ дизайну мають свою специфіку і складність. Оцінює навчальну діяльність і її результат в першу чергу сам студент-автор, потім – інші студенти і викладач. Таку сумарну оцінку можна вважати найбільш об'єктивною [4].

Однак чим більше вводиться критеріїв, тим більше диференційованим стає зміст оцінки і тем сутужніше погодити них між собою. У кожен момент вироблення рішення необхідно домагатися гарних сполучень ведучих показників. Оцінка відіграє роль «фільтра», що відсіває неприпустимі рішення або погані варіанти. Синтез дозволяє знайти можливі області рішення, перебороти розкриті аналізом протиріччя, конкретизувати взаємозв'язку приміщень у структурі цілого.

Для формування адекватної самооцінки і здатності до самоконтролю Пискун О. рекомендує застосовувати методи рефлексії, тобто спрямування уваги на власні думки і почуття, усвідомлення рівня і якості своїх знань та вмій, порівняння теперішніх навчальних досягнень з минулими і бажаними. Періодично, після вивчення кожної теми, студентам пропонується відповісти на такі питання: Що нового і важливого для себе я дізнався? Які нові якості в мені з'явилися? Який мій найбільший успіх і як мені вдалося його досягти? Що було для мене найскладнішим і як я з цим впорався? Що я зрозумів і що залишилося для мене незрозумілим? Чого я ще хотів би навчитись? Така робота привчає студентів до постійного самоусвідомлення процесу і результатів учіння [4].

На всіх етапах проектування педагог допомагає студентам дозволити виникаючі в них питання, заохочує найбільш змістовні творчі пропозиції учнів, дає ради, приводить корисні для даного випадку аналоги, виявляє перспективні напрямки розвитку ідеї. На стадії пошуку принципового задуму педагог особливо уважний і обережний, щоб сприяти виробленню студентом самостійного оригінального рішення і не порушити руху творчої думки. Однак умови навчальної творчої діяльності мають свої особливості і якщо спроби рішення самостійно студентом проектної задачі занадто затягуються, педагог прибігає до підказки. Важливо враховувати, що пошук рішення студентом до підказки сприяє виникненню особливого стану «пошукової домінанті», що визначає наступне орієнтування в ситуації підказки і веде до рішення творчої проблеми.

Висновки. Сьогодні спостерігаємо постійне прагнення вдосконалення педагогічної освіти, де для досягнення освітніх цілей у кожному конкретному випадку застосовуються різні методи і методичні прийоми співпраці викладача і студента. Виходячи із досліджень педагогів, у навчанні основ проектуванню інтер'єрів застосовують такі методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький. Проте переважаючим методом у дизайнерській підготовці є саме метод проектів.

Дослідження вивели стратегію розробки дизайн-проектів, послідовне виконання кроків якої дозволить істотно полегшити роботу студентів при виконанні навчального завдання. А саме шість етапів виконання проекту: вивчення, дослідження, концепція, прототип, контроль, оцінка.

У будь-якому методі навчання поєднуються декілька умовно виділених у класифікаціях методів. Вирішальну роль у визначенні і застосуванні певного методу відіграє дидактичне завдання, яке необхідно розв'язати на конкретному етапі навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар В.І. Дидактика: підруч. для студ. вищ. навч. Закладів / В.І.Бондар. –К.: Либідь, 2005. – 264 с.
2. Лернер И. Я. Дидактические основы методов обучения / И.Я.Лернер. –М.: Педагогика, 1981. – 186 с.
3. Хуторской А.В. Современная дидактика: учеб. пособие / А.В. Хуторской. – 2-е изд., перераб. – М. : Высш. шк., 2007. – 639 с..
4. Пискун О.М. Методи навчання основ дизайну майбутніх учителів технологій. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2011_88/Pyskun1.pdf